

Kyläkoulu muuttuvan maaseudun kohtaamispaikkana

Maaseutututkijatapaaminen (MUA),
Iisalmen Runnissa 28.-29.8.2024

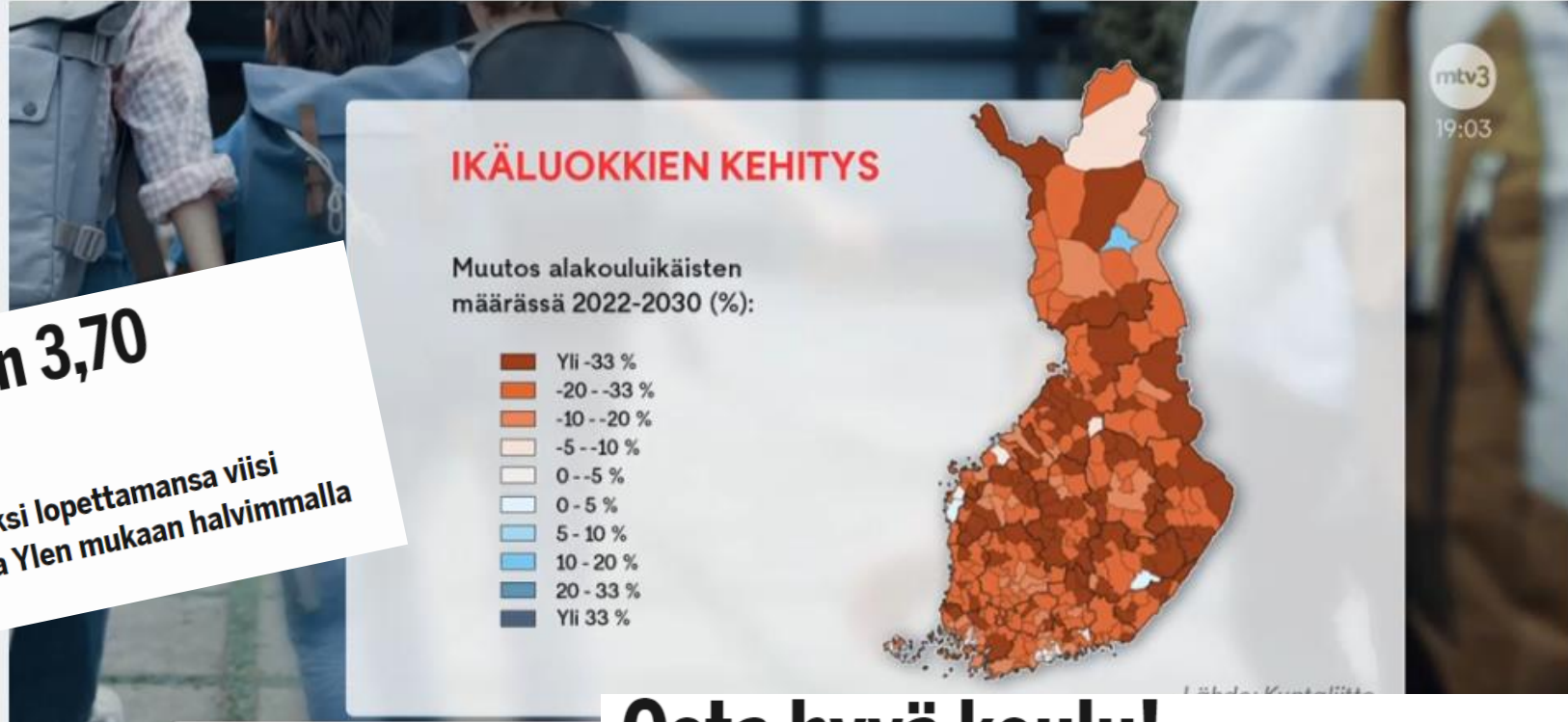
Susanna Leppähaara, Turun yliopisto, smmlep@utu.fi

**UNIVERSITY
OF TURKU**

Herättelevä luku: Yli sadassa kunnassa syntyy pian alle koululuokallinen lapsia vuodessa

MTV 5.8.2024

Tämä kyläkoulu myytiin 3,70 eurolla kyläyhdistykselle

Pudasjärven kaupunki sai kerralla kaupaksi lopettamansa viisi koulua ja vanhan terveystalon. MTV3:n ja Ylen mukaan halvimmalla irtosi Paukkerinharjun koulu.

IS 17.12.2009

Osta hyvä koulu!

Vuosittain Suomessa lakkautetaan satakunta koulua, joista suurin osa on pieniä kyläkouluja.

IS 19.11.2005

Osta hyvä koulu! (19.11.2005) <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000268667.html> [Viitattu 21.8.2024]

Tämä kyläkoulu myytiin 3,70 eurolla (17.12.2009) <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000172369.html> [Viitattu 21.8.]

Herättelevä luku (5.8.2024) [Kuntia hoputetaan varautumaan oppilaiden vähenemiseen - MTVuutiset.fi](https://www.mtv3.fi/kotimaa/art-2000000268667.html) [Viitattu 21.8.]

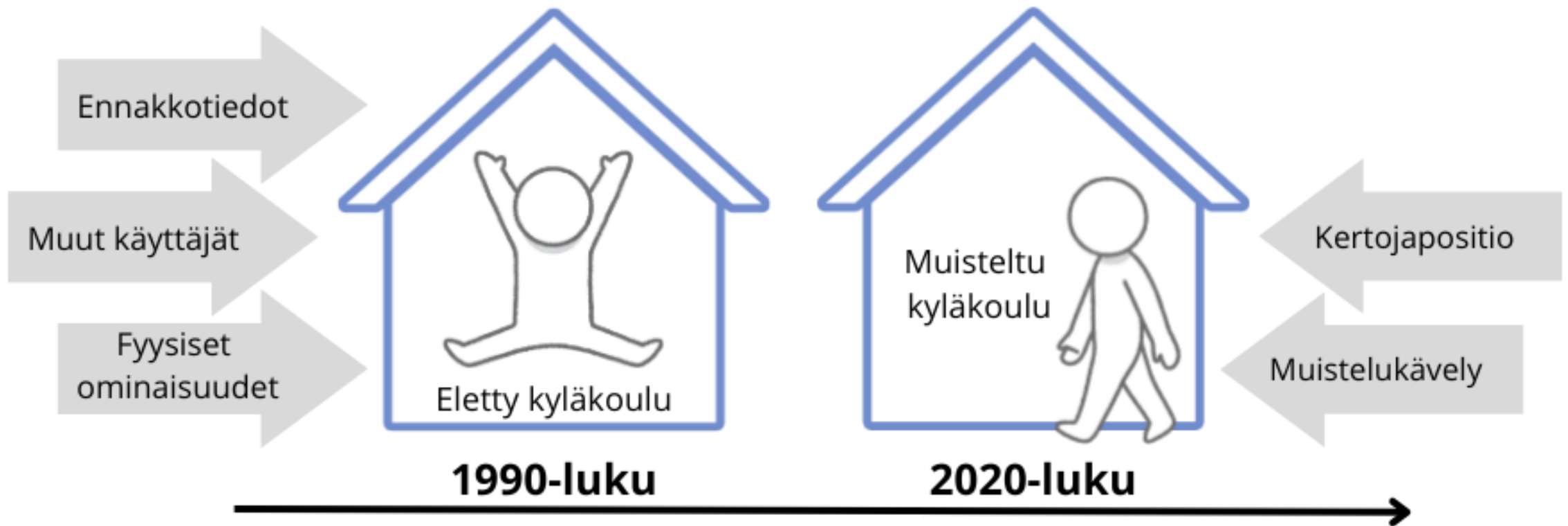

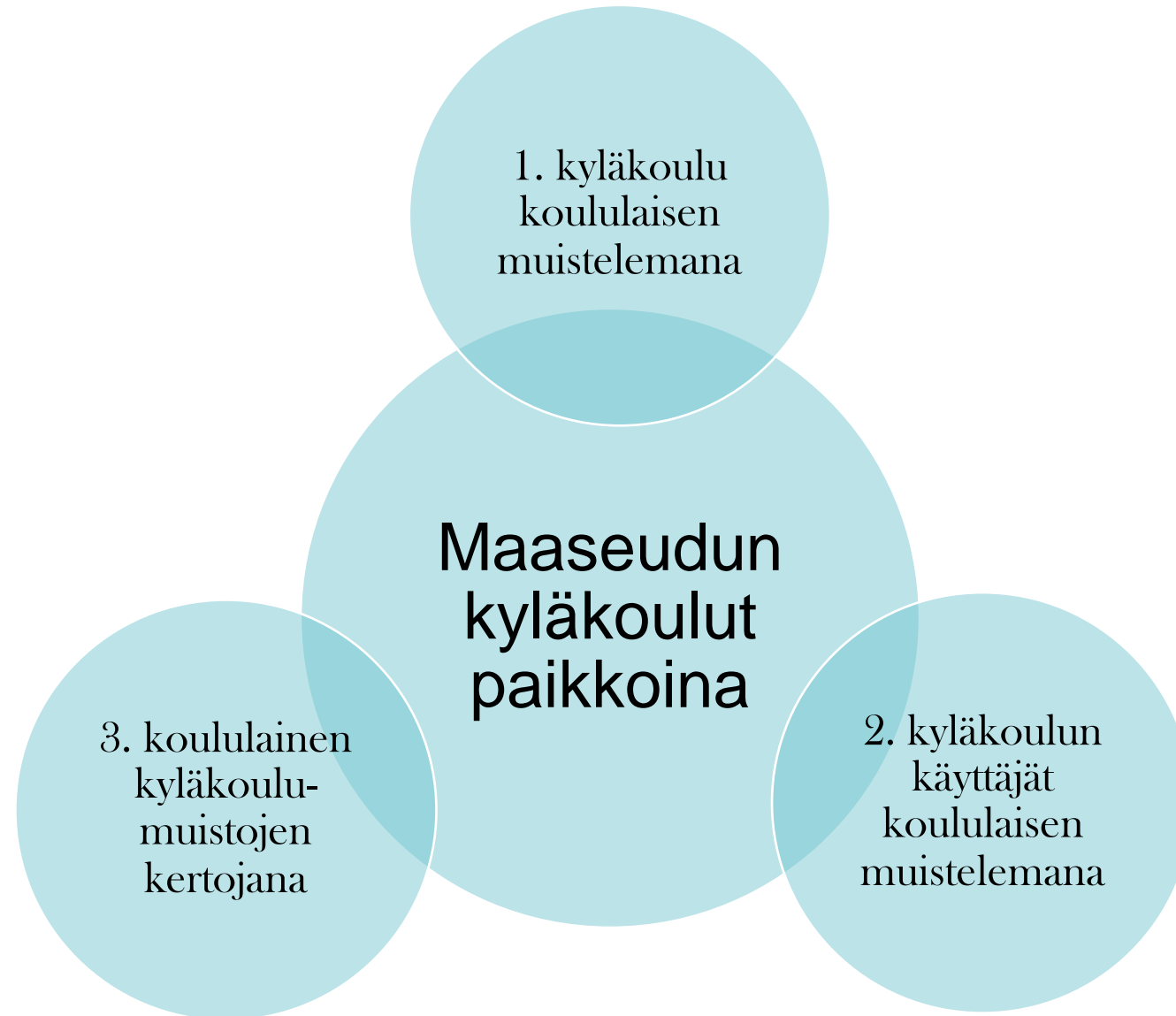
PERUSKOULU
MAASEUDUN
MURROKSESSA

-tutkimushanke

- Itä-Suomen yliopiston, Karjalan tutkimuslaitoksen ja Turun yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkijoiden monitieteinen tutkimushanke
- Koneen Säätiön rahoittama (2024–2027)
- Työryhmä: Alina Kuusisto (UEF), Pirjo Pöllänen (UEF), Kari Korolainen (UEF), Suvi Jokila (TY), Annukka Jauhiainen (TY) ja Susanna Leppähaara (TY)
- Aineistona koulumuistot peruskouluajalta maaseudun kyläkouluista
- Alueellisena rajauksena Varsinais-Suomi ja Pohjois-Karjala

Kyläkoulut muistojen kohtaamispaikkana

Tutkimukseni tausta lyhyesti

- Aiemmat oppilaiden koulumuistoihin keskittyneet tutkimukset ovat tarkastelleet lähinnä aikaan ennen peruskoulu-uudistusta (esim. Koskihaara, Mäki & Schwartz 2018; Arola 2016; Tanggaard & Nielsen 2013; Tuomaala 2004)
- Erityisen vähäisen huomion kohteeksi on jäänyt 1990-luku (Jokila 2021)
- 1990-luvun yhteiskunnalliset muuttokset heijastuivat myös koululaisen maailmaan:
 - Lama → koululakkautukset ja kiertokirjat
 - NL:n ja Jugoslavian hajoaminen → monikulttuuriset luokkahuoneet
 - Tietotekniikan harppausaskeleet → ATK-luokat uutena oppimisen tilana
- Tässä muuttuvassa yhteiskunnan kontekstissa on tärkeää löytää kokemuksiin pohjaavia eväitä ymmärtää koululaisen maailmaa.

Muistelukävely

- Kohderyhmänä Varsinais-Suomen alueen 1990-luvun kyläkoululaiset
- Koska lapsi havainnoi ympäristöään eri tavoin kuin aikuinen, lapsuusmuistoissa korostuvat aistit, tunteet ja kehollisuus, mitkä luovat välähdyksenomaisia, eloisia muistoja (*flashbulb memories*) (Conway 1995).
- Käytännössä puolistrukturoidut teemahaastattelut toteutetaan haastateltavien omien kyläkoulujen ympäristöissä.
 - Tehokas keino tuottaa tietoa suhteesta paikkaan sekä stimuloida niitä muistijälkiä, jotka muuten jäisivät huomaamatta. (Anderson 2004; Evans & Jones 2011.) Puheen kontrollin sijaan huomio kiinnittyy liikkeeseen ja tekemiseen (Asikainen & Mäkinen 2013)
- Muistitieto muistelukerrontaa (esim. Savolainen 2015)

**”Humans, not places,
make memories”**

Ama Ata Aidoo
(1942-2023)

PERUSKOULU
MAASEUDUN
MURROKSESSA

UNIVERSITY
OF TURKU

Lähteet

- Anderson, Jon: Talking whilst walking: a geographical archaeology of knowledge. *Area*. Vol. 36, nro. 3, 2004, 254–261.
- Arola, Pauli: Sotien kokemukset ja koulumuistojen kertojat. *Koulu ja menneisyys*, nro. 54, 2016, 56–88.
- Asikainen, Eveliina & Mäkinen, Kirsi: Jalat muistavat ja askeleet kertovat. Kehollinen muistaminen kaupunkiluonnossa. teoksessa Katri Lehto & Pia Olsson (toim.), *Muistin kaupunki. Tulkintoja kaupungista muistin ja muistamisen paikkana*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki 2013, 129–162.
- Evans, James & Jones, Phil: he walking interview: Methodology, mobility and place. *Applied Geography*. Vol. 31, 2011, 849–858.
- Jokila, Suvi: Avaus koulumuistojen tutkimukseen Kyläkoulumuistot katveessa? *Kasvatus & Aika* 15 (3–4) 2021, 384–389.
- Julkunen, Lauri: Nuoret ja muuttuva maaseutu Pohjoismaissa - Katsaus historiaan ja tutkimuksen painopisteisiin. Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisu 183, 2024.
- Karjalainen, Pauli Tapani: Paikka, aika ja elämäkuva. Teoksessa Arto Haapala & Virpi Kaukio (toim.), *Ympäristö täynnä tarinoita: kirjoituksia ympäristön kuvien ja kertomusten kysymyksistä*. Kansainvälinen soveltavan estetiikan instituutti (KSEI). Helsingin yliopisto, 2008, 13–31.
- Koskihaara, Niina., Mäki, Maija & Schwartz, Eija: Sinnikkään ja itsenäisen koululaisen muotokuva - koulukulttuurin ja koulunkäynnin muutoksia yhden suvun muisteluaineiston valossa. *Kasvatus & Aika* 12 (4) 2018, 54–75.
- Savolainen, Ulla 2015: *Muisteltu ja kirjoitettu evakkomatka. Tutkimus evakkolapsuuden muistelukerronnan poetiikasta*. Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura, Joensuu.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset [verkkojulkaisu]. ISSN=1796-3796. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 21.8.2024].
Saantitapa: <https://www.stat.fi/til/kjarj/index.html>
- Tanggaard, Lene & Nielsen, Klaus: School Memories Situating School. *Scandinavian Journal of Educational Research* 57 (1) 2013, 71–88.
- Tuomaala, Saara: *Työtätekevistä käsistä puhtaiksi ja kirjoittaviksi. Suomalaisen oppivelvollisuuskoulun ja maalaislasten kohtaaminen 1921–1939*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki 2004.